

C-243/20. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2020. június 5.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Polymeles Protodikeio Athinon (Görögország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. május 5.

Felperesek:

DP

SG

Alperes:

Trapeza Peiraios AE

Az alapeljárás tárgya

Fogyasztókkal kötött banki szerződésben szereplő feltételek tisztességtelen jellegének megállapítása iránti kereset

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

EUMSZ 267. cikk, a 93/13/EGK irányelv értelmezése

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Úgy kell-e értelmezni a 93/13/EGK irányelv 8. cikkét – amely a tagállamok számára lehetővé teszi, hogy szigorúbb rendelkezéseket fogadjanak el annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak –, hogy valamely tagállam mellőzheti a 93/13/EGK irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a saját nemzeti jogába történő átültetését és engedélyezheti az olyan feltételek

bíróági felülvizsgálatát, amelyek kötelező érvényű vagy diszpozitív törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröznek?

2) Úgy tekinthető-e, hogy a 93/13/EGK irányelv 1. cikke (2) bekezdésének első és második albekezdését [a 93/13 irányelv magyar nyelvi változatában nem szerepel második albekezdés] – bár azt a görög jogba kifejezetten nem ültették át – az irányelv 225[1]/1994. sz. törvény [(2)]. cikkének [(6)]. bekezdése által átvett 3. cikke (1) bekezdésének és 4. cikke (1) bekezdésének megfelelően közvetetten alkalmazták?

3) Beletartozik-e a tisztességtelen feltételek 93/13/EGK irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és 4. cikke (1) bekezdésének rendelkezései által meghatározott fogalmába és körébe az irányelv 1. cikke (2) bekezdésének első és második albekezdésében [a 93/13 irányelv magyar nyelvi változatában nem szerepel második albekezdés] szereplő kivétel?

4) A 93/13/EGK irányelv rendelkezéseinek megfelelően az általános szerződési feltételek tisztességtelen jellege felülvizsgálatának tárgyát képezheti-e a hitelintézet fogyasztóval kötött hitelszerződésének a tagállam diszpozitív rendelkezésének tartalmát átvevő feltétele, ha e feltételt a felek egyedileg nem tárgyalták meg?

A releváns uniós jogi rendelkezések

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás: 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.), különösen az 1. cikk (2) bekezdése és a 8. cikk

A releváns nemzeti jogi rendelkezések

A polgári törvénykönyv 291. cikke: „Az adós a Görögországban megfizetendő, külföldi pénznemben kifejezett pénztartozást a szóban forgó külföldi pénznem teljesítés időpontjában és helyén érvényes árfolyama alapján, nemzeti pénznemben is megfizetheti.”

A fogyasztóvédelemről szóló 2251/1994. sz. törvény (FEK A 191. száma, módosításokkal egységes szerkezetben), különösen a 2. cikk (6) bekezdése.

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 2004. szeptember 3-án a felperesek mint hitelfelvevők az alperessel mint hitelezővel részletfizetéses lakáshitel-szerződést kötöttek, amelynek révén az alperes összesen 30 éves futamidőre 100 000,00 euró összegű lakáshitelt nyújtott a felperesek számára. A hitelszerződésben változó kamatláb szerepelt, és a felek

abban állapodtak meg, hogy a kamatlábat évi 360 napos bázison, az EURIBOR bankközi kamatláb alapján számítják ki.

- 2 2007 elején az alperes a munkavállalói révén a hitelszerződés módosítását és a hitel euróról svájci frank (CHF) pénznemre történő átváltását javasolta a felpereseknek azzal, hogy a LIBOR kamatláb az EURIBOR kamatlábhoz képest érzékelhetően alacsonyabb, így csökkeni fog a hitel törlesztésének havi költsége.
- 3 A felek így 2007. március 26-án az eredeti hitelszerződést módosító kiegészítést kötöttek, amellyel a hitelt euróról svájci frank pénznemre váltották át. E kiegészítés keretében abban állapodtak meg, hogy a hitel egyenlegét – amely 2007. március 26-án 95 726,36 EUR összegnek felelt meg – 2007. április 17-én svájci frankra váltják majd át. Ezenfelül a hitel kamatát illetően az első három évre évi 3,65%-os fix kamatlábat, az ezt követő időszakra pedig évi 360 napos bázis alapulvételével, a svájci frank LIBOR bankközi kamatlába alapján kiszámított változó kamatlábat kötöttek ki.
- 4 2007. június 25-én ismételten módosították a hitelszerződést; e módosítás révén abban állapodtak meg, hogy a korábbi szerződésmódosításban részletezett feltételeknek és kikötéseknek megfelelően a hitel meg nem fizetett egyenlegét – amely 2007. június 16-án 95 362,84 EUR összegnek felelt meg – 2007. július 17-én svájci frankra váltják át. Ezen új szerződésmódosítás értelmében a hitel kamatát illetően az első három évre évi 3,9%-os fix kamatlábat, az ezt követő időszakra pedig évi 360 napos bázis alapulvételével, a svájci frank LIBOR bankközi kamatlába alapján kiszámított változó kamatlábat kötöttek ki.
- 5 A fent említett szerződésmódosítás 4.5. pontja a következőképpen szól:

„A hitelfelvevő a hitelt vagy svájci frankban, vagy a svájci frank bankközi valutapiacra a törlesztőrészlet megfizetése napján érvényes kamatláb alapján kiszámított árfolyamának megfelelő euró összegben (egyenértékben) törleszti. Ezen egyenérték meghaladja azt az árat, amelyen a bank az adott időpontban svájci frankot ad el, és amelyet a bank az adott napon átváltási árfolyamként közlése.”
- 6 A szóban forgó szerződésmódosítás 8.1. pontjának 3. alpontja – többek között – rögzíti, hogy „[a] hitelszerződés megszűnése esetén a bank a jelen megállapodásban említett jogkövetkezmények mellett arra is jogosult (azonban nem köteles), hogy a svájci franknak a teljes tartozás euróra történő átváltásának napján általa alkalmazott (a svájci frank adott napi átváltási árfolyamaként általa közzétett) eladási árfolyamán átváltsa a tartozás még le nem járt egyenlegét, és hogy a tartozás után 2,5 százalékponttal megnövelt, a bank által a lakáshitelekre alkalmazott aktuális kamatláb alapján meghatározott késedelmi kamatot, valamint a 128/1975. sz. törvényben meghatározott haszonkulcsot és illetéket számítsa fel. Ennél nagyobb mértékű késedelmi kamat alkalmazhatósága esetén ez utóbbi kamatot számítja fel.”

- 7 2015-ig a felperesek a hitel havi törlesztőrészleteit szabályszerűen megfizették, és hangot adtak annak a meggyőződésüknek, hogy a hitel visszafizetendő tőkerésze a havi részletek megfizetésével fokozatosan csökken.
- 8 A felperesek előadták, hogy a fent említett feltételek alkalmazása és amiatt, hogy a hitelt a törlesztőrészletek megfizetésének időpontjában érvényes átváltási árfolyamon kellett törleszteni, annak ellenére, hogy a tartozás törlesztésének jogcímén visszafizettek összesen 98 298,62 EUR összeget, az alperes 2018. április 17-én a tartozásukat illetően azt közölte velük, hogy a hitelnek csak a törlesztendő tőkerésze 87 858,78 EUR összegnek felel meg.
- 9 A fentiek tükrében a felperesek 2018. szeptember 17-én keresetet terjesztettek a Polymeles Protodikeio Athinon (athéni helyi bíróság, Görögország) elé, amelyben többek között annak megállapítását kérték, hogy semmisesek a hitelszerződés fent említett módosításai amiatt, hogy azok tisztességtelennek minősülnek a 2251/1994. sz. törvény 2. cikkének (6) és (7) bekezdése, valamint a polgári törvénykönyv jogok visszaélészerű gyakorlását tiltó 281. cikke alapján.

Az alapeljárásban részt vevő felek alapvető érvei

- 10 A felperesek előadják, hogy soha, a szerződéskötést megelőző tájékoztatás és az alperes által a szerződéssel kapcsolatban nyújtott tájékoztatás keretében sem tájékoztatták őket az árfolyamkockázatról, ugyanakkor nem rendelkeztek az e kockázat megértéséhez szükséges ismeretekkel. A felperesek kijelentik, hogy az alperes alkalmazottjának javaslatára döntöttek úgy, hogy a hitelt svájci frankban veszik fel, mivel az említett alkalmazott a svájci frankban való hitelfelvételt az alacsonyabb kamatláb miatt előnyösebb ajánlatként mutatta be a számukra, azonban soha nem tájékoztatta őket az árfolyamingadozások e megállapodásban rejlő veszélyéről, bár tudta, hogy nincs svájci frankban megszerzett jövedelmük. A svájci frank euróhoz viszonyított árfolyamváltozásai révén a havi törlesztések egy jelentős része elveszett; amennyiben viszont az alperes munkavállalói tájékoztatták volna őket az árfolyamkockázatok hatásáról és következményeiről, soha nem kötötték volna meg a szóban forgó szerződést.
- 11 A felperesek előadják, hogy a hitelszerződés vitatott feltételei (a 4.5. pont és a 8.1. pont 3. alpontja) – amelyek arról rendelkeznek, hogy a felperesek a bankkal szembeni kötelezettségeiket vagy a kikötött pénznemben, vagy euróban teljesítik az adott pénznemnek az egyes törlesztőrészletek megfizetésének napján érvényes eladási árfolyama alapján – tisztességtelenek, ezért a 2251/1994. sz. törvény 2. cikkének megfelelően *ipso jure* semmisesek. Egyrésztől nem világos és nem érthető, hogy a fent említett feltétel beiktatása milyen gazdasági megfontoláson alapult, és az sem, hogy az a törlesztendő teljes összeg nagyságára nézve gazdasági szempontból hogyan hat ki, így a szóban forgó feltétel sérti az átláthatóság elvét. Másrésztől a feltétel a törlesztőrészletek és a törlesztendő tőkerész változásának kritériumait illetően is kevésbé egyértelmű, így lehetővé teszi, hogy e kritériumokat a bank bármikor egyoldalúan meghatározhassa

anélkül, hogy előzetesen megismerné az átváltási árfolyamot időről időre meghatározó konkrét és észszerű kritériumokat.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 12 A felperesek többek között a szerződésmódosítások semmisségének megállapítását kérik azok tisztességtelen jellege, közelebbről pedig a 4.5. pont és a 8.1. pont 3. alpontjának tisztességtelen jellege miatt. Ezek a feltételek lényegében a polgári törvénykönyv 291. cikkében szereplő (diszpozitív jellegű) rendelkezést tükrözik. A jelen ügyben tehát azt kell megállapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság felülvizsgálhatja-e az említett feltételek tisztességtelen jellegét. Az ennek elbírálása céljából elsősorban alkalmazandó szabályozási keret egyrészt a 93/13 irányelv rendelkezéseit, másrészt pedig a szóban forgó irányelvet a görög jogba átültető 2251/1994. sz. törvény rendelkezéseit foglalja magában. Megjegyzendő, hogy az irányelv görög jogba történő átültetése során kifejezetten nem vették át az 1. cikk (2) bekezdésében szereplő, a kötelező érvényű (vagy akár diszpozitív) törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröző feltételek tisztességtelen jellegének felülvizsgálatát kizáró rendelkezést.
- 13 A görög ítélkezési gyakorlatban eltérő álláspontokra ad okot az a kérdés, hogy értelmezés révén átültetettnek tekinthető-e a fent említett, a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése által előírt kivétel annak ellenére, hogy azt kifejezetten nem iktatták be a görög jogba, következésképpen nem vizsgálható felül valamely hitelszerződés jogszabályi rendelkezést tükröző rendelkezésének, a jelen ügyben a polgári törvénykönyv 291. cikkében szereplő rendelkezésnek a tisztességtelen jellege.
- 14 Az Areios Pagos (semmitőszék, Görögország) teljes ülése tagjainak többsége a 4/2019. sz. ítélettel úgy határozott, hogy bár az említett kivételt konkrét és kifejezett jogszabályi rendelkezés nem ültette át a nemzeti jogba, az uniós jognak megfelelő értelmezés alapján úgy kell tekinteni, hogy az részét képezi a szabályozási keretnek. A 2251/94. sz. törvény 2. cikkének (6) bekezdése értelmében ugyanis: „Tilosak és semmisek az olyan általános szerződési feltételek, amelyek a szerződő felek jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéznek elő a fogyasztó kárára. A szerződésben szereplő általános feltétel tisztességtelen voltát a szerződés tárgyát képező áruk vagy szolgáltatások természetének, a szerződés céljának figyelembevételével kell megítélni, tekintettel a szerződés megkötésének időpontjában fennálló összes körülményre, valamint e szerződés vagy más olyan szerződés összes többi feltételére, amelytől e szerződés függ.” A 2251/1994. sz. törvénynek megfelelően tehát valamely általános szerződési feltétel (ÁSZF) abban az esetben tisztességtelen, ha „a szerződő felek jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.” Amennyiben viszont a szóban forgó feltétel kötelező érvényű vagy diszpozitív jellegű nemzeti jogszabályi rendelkezést tükröz, fogalmilag kizárt, hogy jelentős egyenlőtlenség álljon fenn a szerződő felek jogaiban és kötelezettségeiben, valamint hogy a szerződési feltétel

tisztességtelen legyen. Következésképpen, fogalmilag kizárt, hogy az ilyen feltétel a 2251/1994. sz. törvény hatálya alá tartozzon. Ebből következően ilyen esetben külföldi pénznemben kifejezett tartozás áll fenn, azonban az adós vagylagosan lehetőséget kap arra, hogy az eredetileg teljesítendő szolgáltatás helyett más, közelebbről helyi pénznemben kifejezett és a külföldi pénznem teljesítés időpontjában és helyén érvényes átváltási árfolyam alapján meghatározott szolgáltatást teljesítsen. Márpedig a bank hitelfelvevővel kötött hitelszerződésében szereplő ilyen feltétel a polgári törvénykönyv 291. cikkében szereplő rendelkezés tartalmát tükrözi, következésképpen nem áll fenn egyenlőtlenység a szerződő felek között és a szóban forgó feltétel sem tisztességtelen.

- 15 A kérdést előterjesztő bíróság tagjainak többsége azonban az Areios Pagos (semmitőszék) teljes ülésének a fent említett ítéletében szereplő kisebbségi állásponjtát fogadja el. Ezen álláspont szerint értelmezés révén sem tekinthető úgy, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, a 2251/1994. sz. törvénnyel kifejezetten át nem ültetett kivétel a szóban forgó törvény 2. cikke (6) bekezdésében szereplő rendelkezés hatálya alá tartozik. Amennyiben a nemzeti jogalkotó e kivételt át kívánta volna ültetni, azt konkrétan és kifejezetten tette volna meg; mindenesetre a szabály (vagyis, hogy az összes ÁSZF-t felül kell vizsgálni a tisztességtelen jelleg szempontjából) alóli kivételeket megszorítóan és szigorúan kell értelmezni, hogy a szóban forgó szabály ne sérüljön. Ezt alátámasztja az is, hogy a 93/13 irányelv a (12) preambulumbekzdésből kitűnően részleges, a tisztességtelen feltételekkel kapcsolatos nemzeti szabályok minimumtartalmának harmonizációját valósította meg és a 8. cikk értelmében a tagállamokat felhatalmazta arra, hogy az ezen irányelv által szabályozott területen a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket fogadjanak el vagy tartsanak hatályban annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak. Ez az irányelv fogyasztóvédelem körét korlátozó rendelkezései, például az 1. cikk (2) bekezdésében szereplő rendelkezés átültetésének mellőzése révén valósul meg, amely utóbbi rendelkezést a 2251/1994. sz. törvény későbbi módosításai ellenére sem ültették át a nemzeti jogba. Mivel tehát az irányelv 1. cikke (2) bekezdésében meghatározott kivételt szándékosan nem ültették át a nemzeti jogba, az irányelv e mellőzött átültetéssel összefüggésben nem vált ki horizontális joghatásokat a magánfelek egymás közötti viszonyában, és a nemzeti jog az irányelv szellemének és céljainak megfelelően sem értelmezhető, mivel az ilyen értelmezés csökkentené a fogyasztó 2251/1994. sz. törvény által (az irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében meghatározott kivétel átültetésének mellőzése révén) célként követett magasabb szintű védelmét, tehát a nemzeti jog elfogadhatatlan *contra legem* értelmezésének minősülne.

- 16 A kérdést előterjesztő bíróság állásponjtja szerint a jelen ügyben kétség merül fel a 93/13 irányelv rendelkezéseinek értelmezését illetően, konkrétan pedig abban a kérdésben, hogy az irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében szereplő rendelkezés alkalmazandó-e abban az esetben, ha e rendelkezést a nemzeti jogba, a jelen ügyben a görög jogba kifejezetten nem ültették át. A kérdést előterjesztő bíróság állásponjtja szerint ezért a kérdést a Bíróság elé kell terjeszteni, mivel annak

elbírálása előzetes kérdésnek minősül a szóban forgó hitelszerződés semmisségének e szerződés 4.5. pontjának és 8.1. pontja 3. alpontjának tisztességtelen jellege miatt történő megállapítása szempontjából. Amennyiben ugyanis úgy kell tekinteni, hogy e kivételt nem iktatták be a görög jogba, a kérdést előterjesztő bíróság a fent említett feltételek semmisségét megállapíthatja azok tisztességtelen jellege miatt, amire nem lenne lehetősége akkor, ha e kivételt értelmezés révén a görög jogba ténylegesen átültetettnek kell tekinteni.

- 17 Megjegyzendő, hogy a kérdést előterjesztő bíróság tagjainak többsége úgy véli, hogy mivel a 93/13 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének szóban forgó rendelkezését kifejezetten nem iktatták be a görög jogba, az nem alkalmazható, így a görög bíróságok felülvizsgálhatják a kötelező érvényű (vagy diszpozitív jellegű) törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröző feltételek tisztességtelen jellegét. A fentieknek megfelelően ugyanakkor arra is történt hivatkozás, hogy az uniós jognak megfelelő értelmezés alapján úgy kell tekinteni, hogy a szóban forgó kivétel a 2251/1994. sz. törvény 2. cikkének 6. bekezdésében szereplő rendelkezés hatálya alá tartozik. Megjegyzendő, hogy az említett rendelkezés teljes egészében átülteti a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és 4. cikkének (1) bekezdését. Ezen álláspont szerint tehát úgy kell tekinteni, hogy a kötelező érvényű (vagy diszpozitív jellegű) törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröző feltételeknek a tisztességtelen jelleg felülvizsgálatából történő kizárása hallgatólagosan következik az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és 4. cikkének (1) bekezdése által előírt szabályozásból. Ezen értelmezési megközelítés képezi az előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé terjesztett kérdések egyikét.
- 18 A kérdést előterjesztő bíróság tanácsának egyik tagja úgy ítéli meg, hogy a szóban forgó jogkérdést az Areios Pagos (semmitőszék, Görögország) teljes ülése már elbírálta, és hogy ezt az ügyet ténybeli és jogi szempontból is a kérdést előterjesztő bíróságnak kell kezelnie és elbírálnia anélkül, hogy bármilyen kérdést a Bíróság elé kellene terjesztenie előzetes döntéshozatal céljából.